

ETNOLOGIA RELIGII

Andrzej Szyjewski

Spis treści

Wprowadzenie

Część pierwsza: PODSTAWY ETNOLOGII RELIGII

Rozdział I: Etnologia, antropologia, etnologia religii

- a) ab origines
- b) antropologia i jej zakres
- c) antropologiczne rozumienie i definicja kultury
- d) przedmiot etnologii religii i podejścia badawcze

Rozdział II: Charakterystyka społeczności tradycyjnych

- a) wyróżniki społeczności tradycyjnych
- b) własność i system ekonomiczny
- c) system prawny
- d) struktura społeczna
- e) typ więzi społecznej i świadomość plemienna
- f) tryb życia społeczności tradycyjnych a środowisko
- g) religia a środowisko, religia jako system adaptacyjny

Rozdział III: Przejawy „myślenia nieoswojonego

- a) wymiary myślenia tradycyjnego
- b) myślenie mityczne, czas mityczny, wzorcowy charakter mitu
- c) magia i mana
- d) tabu i skalenie w konstrukcji sacrum

Rozdział IV: Człowiek i zwierzęta - o totemizmie po Lévi-Straussie

- a) totem a organizacja kosmosu
- b) związki człowiek-zwierzę w totemizmie
- c) mity i obrzędy totemiczne; rozmnożenie totemu i Uczta Totemiczna
- d) „złuda totemizmu”

Część druga: RELIGIE SPOŁECZNOŚCI ZBIERACZO-ŁOWIECKICH

Rozdział V: Biologiczne podstawy kultury i religii

- a) kulturowy potencjał prymatów
- b) o istocie człowieka
- c) „religijne” zachowania prymatów

Rozdział VI: Antropogeneza i geneza wierzeń religijnych

- a) rozwój naczelnych (*Primates*)

ETNOLOGIA RELIGII

Andrzej Szyjewski

Spis treści

- b) proteroantropi (4,5 - 1,2 mln lat p.n.e.)
- c) powstanie człowieka: archantropi (2,4 mln - 200 tys. lat p.n.e.)
- d) paleoantropi (250-30 tys. lat p.n.e.) i spory wokół religii neandertalczyka

Rozdział VII: **Neoantropi górnego paleolitu a współczesne społeczności zbieraczo-łowieckie**

- a) narodziny Homo sapiens (sapiens)
- b) kobieta i jej symbole
- c) Księżyc i miary czasu
- d) misterium jaskini
- e) Potnia Theron - „Pani Dzikiej Zwierzyny”
- f) mężczyzna - szaman i łowca
- g) pochówki górnopaleolityczne

Rozdział VIII: **Ideologia Wielkich Łowów**

- a) sztuka paleolitu a zachowania łowieckie
- b) Pan Dzikiej Zwierzyny
- c) niedźwiedź i Pan Dzikiej Zwierzyny
- d) żubr a indiańska mitologia Wielkich Łowów
- e) mamut i mityczna kosmologia paleolitu
- f) ofiary i rytuały inicjacyjne
- g) okres magdaleński i symbolika malarstwa jaskiniowego

Rozdział IX: **Szamanizm - kopalnia archetypów**

- a) miejsce szamanizmu w sporze o religię paleolitu
- b) fizjologia ducha czyli szamanizm, halucynogeny i psychopatologia
- c) inicjacje szamańskie
- d) fenomenologia transu szamańskiego.
- e) rytuały szamańskie
- f) kosmologia szamańska
- g) symbolika kostiumu i wyposażenia szamańskiego
- h) życie i śmierć szamana
- i) szaman a społeczeństwo

Część trzecia: RELIGIE SPOŁECZNOŚCI PASTERSKICH I ROLNICZYCH

Rozdział X: **Rewolucja neolityczna i powstanie kompleksu Wielkiej Bogini Matki**

- a) zmiany mezolityczne, kultury postkapsyjskie, ogniska neolityzacji
- b) rewolucja neolityczna jako początek procesu powstawania wielkich cywilizacji
- c) Jerycho
- d) religia Catal Huyuk

ETNOLOGIA RELIGII

Andrzej Szyjewski

Spis treści

Rozdział XI: **O religiach ludów pasterskich**

- a) udomowienie zwierząt, powstanie społeczności pasterskich
- b) ród i pokrewieństwo
- c) władza
- d) sakralna funkcja trybu życia; jurta i jej symbolika
- e) zwierzę hodowlane jako obiekt sakralny
- f) kult przodków (manizm), zasada reinkarnacji
- g) hierofania uraniczna i bóstwa pasterzy

Rozdział XII: **Podstawowe wątki wierzeniowo-rytualne społeczności rolniczych**

- a) mit wyłonienia
- b) człowiek i roślina
- c) zwierzę jako odpowiednik bóstwa
- d) Księżyc i regeneracyjna symbolika lunarna
- e) pozycja kobiety w społeczeństwie i religiach neolitu
- f) rekonstrukcja obrazu kosmosu społeczności rolniczych
- g) rytuały agrarne

Rozdział XIII: **Bogini Matka**

- a) archetyp
- b) ewolucja postaci
- c) postacie i ikonografia

Rozdział XIV: **Tajne stowarzyszenia**

- a) ogólne cechy tajnych stowarzyszeń
- b) struktura wewnętrzna
- c) Domy Mężczyzn
- d) rytuały inicjacyjne
- e) maski
- f) geneza i funkcje tajnych stowarzyszeń
- g) Afryka
- h) Melanezja
- i) polinezyjskie Arioi
- j) Wszyscy Towarzysze
- k) stowarzyszenia kobiece

Rozdział XV: **Powstawanie ideologii państwowych**

- a) miasto i jego zasady organizujące
- b) ideologia kowalstwa i metalurgii
- c) kultura megalitów w Europie i Azji

ETNOLOGIA RELIGII

Andrzej Szyjewski

Spis treści

Część czwarta: NOWE RUCHY RELIGIJNE

Rozdział XVI: **Nowe ruchy religijne w społecznościach tradycyjnych**

- a) społeczne i ideologiczne efekty zderzenia kultur
- b) problem inkulturacji
- c) klasyfikacja i cechy nowych ruchów religijnych

Rozdział XVII: **Przykłady nowych ruchów religijnych**

- a) afrochrześcijaństwo
- b) afrochrześcijańskie religie Ameryki
- c) kultury cargo (kargizm)
- d) nowe religie polinezyjskie
- e) Australia
- f) burchanizm
- g) nowe religie Ameryki Północnej
- h) religie indiańskie Ameryki Południowej

Indeks

Spis ilustracji